

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

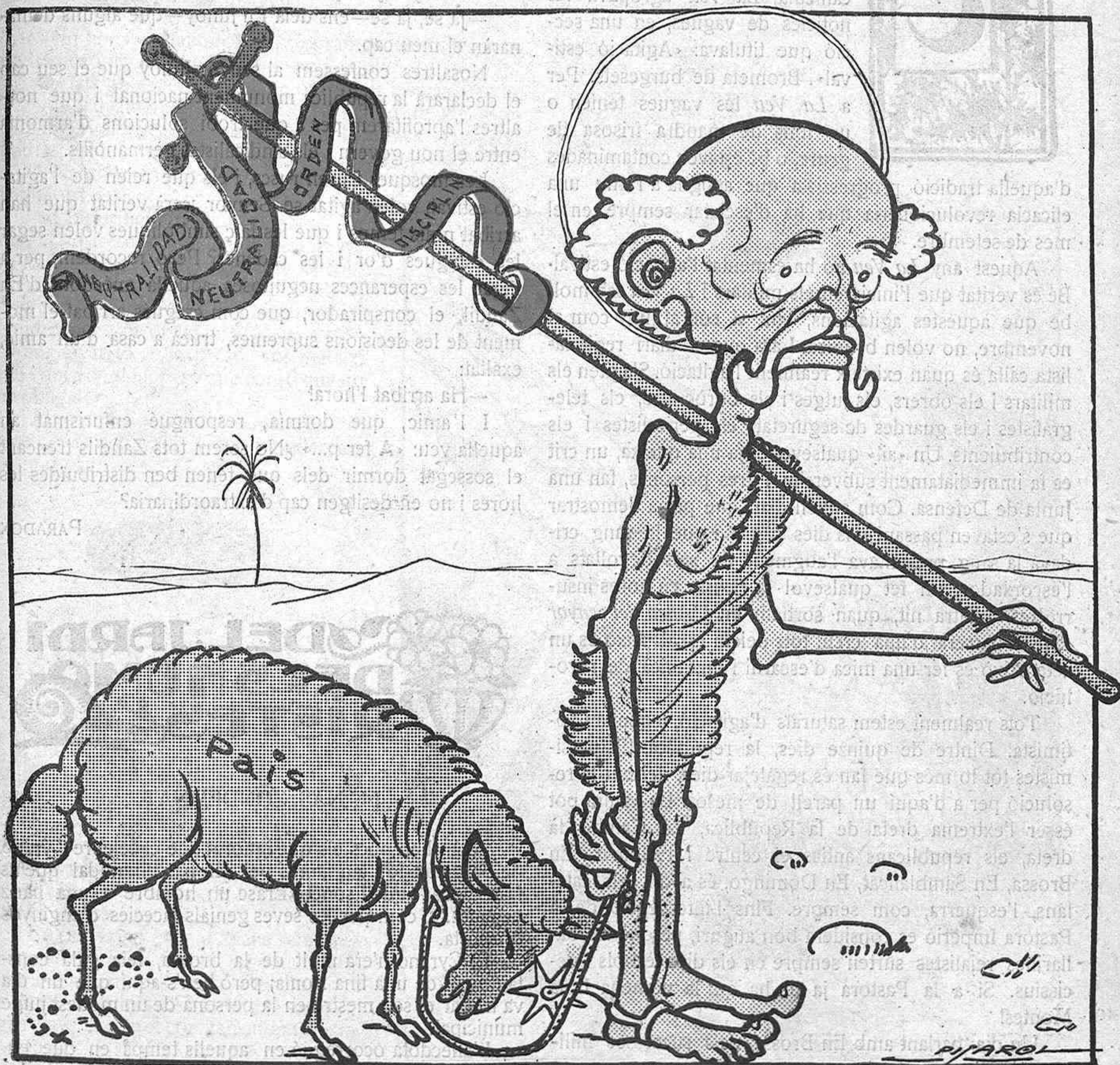
Periodic humoristic

NÚM. 2008 : ANY XXXIX

10 cèntims

Atrassats: 20

BARCELONA, 22 DE JUNY DE 1917

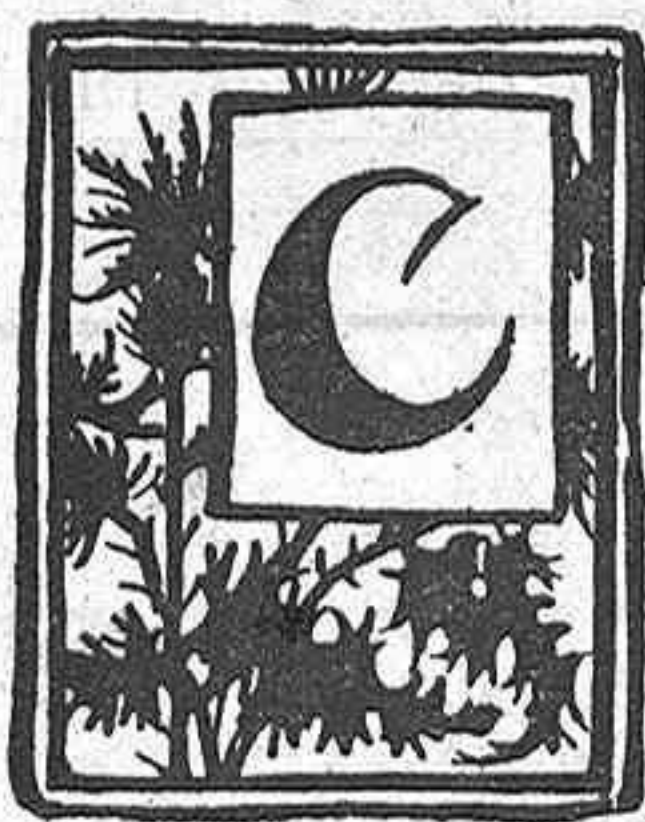

FIGURES DE LA DIADA

Sant Joan... i el bé.

L'HORA

ADA any, amb l'aproximació de la canícula, *La Veu* agropava les notícies de vagues, en una secció que titulava: «Agitació estival». Brometa de burgesets. Per a *La Veu* les vagues tenien o un fons de mandra frisa de geure, o bé estaven contaminades

d'aquella tradició progressista que assigna a l'istiu una eficàcia revolucionària que ha d'esclatar sempre en el mes de setembre.

Aquest any *La Veu* no ha esmentat l'agitació estival. Bé és veritat que l'iniciaren els militars i *La Veu* sab molt bé que aquestes agitacions, tant si són al juny com al novembre, no volen bromes. I ara que el diari regionalista calla és quan existeix realment l'agitació. S'agiten els militars i els obrers, els jutges i els buròcrates, els telegrafistes i els guardes de seguretat, els periodistes i els contribuents. Un «ai!» qualsevol és ja una queixa, un crit es fa immediatament subversiu; i tres persones, fan una Junta de Defensa. Com aquell diari que per a demostrar que s'estaven passant uns dies tràgics i que la sang cridava la sang, presentava l'augment de xais degollats a l'escorxador, un fet qualsevol fa pensar en hores insurrectes. L'altra nit, quan sortíem en *L'Auca del senyor Esteve* darrera d'una creu, tots deiem igual: Això és un acte. Això és fer una mica d'escarni i una mica de revolució.

Tots realment estem saturats d'agitació, ingènua i optimista. Dintre de quinze dies, la república! Els pessimistes tot lo més que fan és regatejar dies, deixant la resolució per a d'aquí un parell de mesos. En Maura pot ésser l'extrema dreta de la República, En Cambó la dreta, els republicans antics el centre i l'Alomar, En Brossa, En Samblancat, En Domingo, és a dir, els catalans, l'esquerra, com sempre. Fins l'intervenció de la Pastora Imperio es considera bon auguri, perquè les ballarines reialistes surten sempre en els dies tèrbols i decissius. Si a la Pastora ja hi ha qui la nomena Lola Montes!

Un dia, parlant amb En Brossa, dels successos militars, em digué:

—Ja veureu com la «Lliga» afalagarà als militars.

En Brossa immediatament feu una frase.

—Serà curiós. Demanarà un militar amb barretina i espardenyes, un militar a la catalana. Res, el Xic de les Barraquetes!

Tan forta és l'agitació estival, que efectivament la «Lliga» ha defensat als militars, i ha declarat En Cambó que si arribés la república, ell la voldria federal, que per alguna cosa es de Besalú i ciat a Verges, és a dir, de l'Empordà federal. Quan la «Lliga» projecta la seva flexibilitat cap als republicans ¿no estaràn a punt de créixer en la vida nacional aqueixes roselles que's baden simbòlicament pels blats?

La «Lliga» té nas de goça caçadora.

I el senyor Junoy també.

—Ja sé, ja sé—ens deia En Junoy—que alguns demanaràn el meu cap.

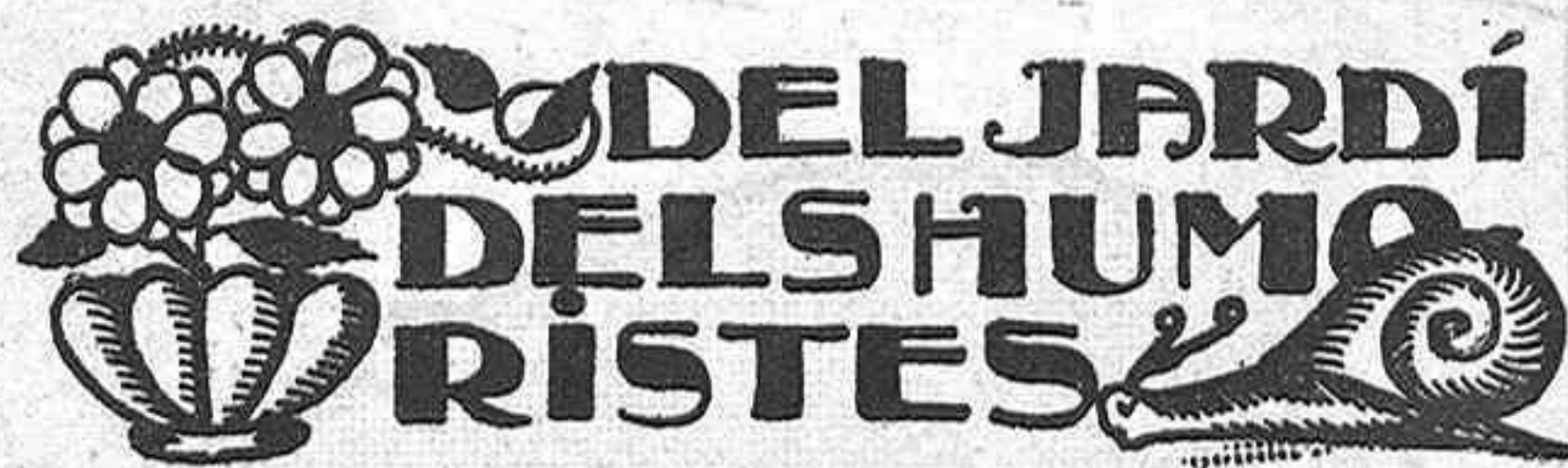
Nosaltres confessem al senyor Junoy que el seu cap el declararà la república monument nacional i que nosaltres l'aprofitarem per a que trobi solucions d'harmonia entre el nou govern i els sindicalistes germanòfils.

Les mosques flairen ruscs, i els que reien de l'agitació estival, volen agitar-se. Senyor ¿serà veritat que han arribat nous temps i que les falç simbòliques volen segar les espigues d'or i les cadenes? Però, recordem, per a lligar les esperances neguitoses, aquella anècdota d'En Zandil, el conspirador, que com cregué arribat el moment de les decisions supremes, trucà a casa d'un amic, exaltat:

—Ha arribat l'hora!

I l'amic, que dormia, respongué enfurismat an aquella veu: «A fer p...» ¿No serem tots Zandils trencant el sossegat dormir dels que tenen ben distribuïdes les hores i no en desitgen cap d'extraordinaria?

PARADOX

EL NAS CONDEMNAT

Seràn ben pocs els que ignorin que el cèlebre Cyrano de Bergerac fou tan famós pel seu nas piramidal que'ns fa recordar aquell sonet «Érase un hombre a una nariz pegado...», com per les seves genials facecies d'enginyós bromista.

El Cyrano n'era molt de la brometa, feia gala constantment de una fina ironia; però heu's-aquí que un dia va trobar el seu mestre en la persona de un modest jutge municipal.

L'anècdota ocorregué en aquells temps en que encara s'empresonava a la gent per qüestions de deutes personals.

Era bastant curt de vista, el Cyrano; i un dia, al apropar-se un xic massa a un aparador de cristalleria, al objecte de contemplar un joc de copes molt fines, va topar amb el nas a la pila i les va fer caure quasi totes, provocant la gran trencadissa.

En l'impossibilitat de pagar els desperfectes, tota vegada que no disposava de cap quarto, el gran Cyrano es vegé precisat a presentar-se davant del jutge.

L'home es defençà molt hàbilment:

—¿Es, per ventura, culpa meva—va dir—si la naturalesa m'ha dotat de un apèndix tan desproporcionat? No!... Ja sabeu que aqueixa trompa famosa ha estat és i serà la meva perdició, que el meu nas ha sigut sempre el culpable de la meva desgracia. ¿Es just, doncs, que volgueu fer pagar a tota la persona els danys causats per una sola part de aquesta persona?

El jutge li respongué:

—En bona veritat que'ls vostres raonaments són plens de lògica i els haurem de tenir en compte.

—Aixís ho espero, abans de que's faci justícia.

—Efectivament el vostre nas i sols el vostre nas és el culpable. I ara bé... ¿el vostre nas no té solvencia?... ¿no podrà pagar la trencadissa causada al pobre vidrier?

—Naturalment!... ¿Com voleu que pagui, un nas?

—Conformes—replicà el jutge—Ja que el vostre nas, únic autor dels danys causats no pot pagar, nosaltres el condemnem a vuit dies de presó; amb el ben entès de que ell i sols ell és el condemnat. En quant a Vós, si voleu acompanyar-lo a la presó, vos mateix; feu com volgueu, però que consti que no és obligatori...

Al escoltar aquesta sentència, diu que el nas del gran Cyrano va allargar-se mig pam més.

ADELÍ

Restitució

El senyor Anton era una persona seria, cumplidora, honrada com la que més; però, com que era viudo, lo que mai se li hauria ocorregut en vida de la difunta, se li ocorria ara de vegades i, si hem de parlar amb tota franquesa, se li ocorria molt sovint. La tal ocurrencia consistia en anar-se'n de «mal cap», que diuen uns, o de «burilla», que diuen altres.

Bé és veritat que hi anava sempre a una mateixa casa, seria i regentada per una bona senyora, donya Pilar, on se'l tractava amb tots els respectes i on se li guardava el secret com tancat amb pany i clau.

L'última vegada que hi anà fou, pot dir-se, més per a distreure's que per necessitat; tan capficat estava que se

oblidà els diners i quan arribà l'hora del pago es trobà com si hagués passat el gat.

Quina vergonya per a don Anton! En fi, cridà a donya Pilar i li explicà el cas.

—I ara, don Anton, vol fogir? Que vol cinc duros o deù?

—Miri, deixi'm dugues pessetes; demà ho tornaré tot.

—No, no, quan li vingui de gust.

Pobre! Aquella mateixa nit començà a trobar-se malament i a l'endemà s'estava quasi morint quan recordà aquell deute que no era apuntat enlloc. L'home cridà a un amic seu, com ell serio, honrat i viudo, li confessà, avergonyit, sa debilitat i son deute i li encarregà la restitució.

Un cop enterrat el senyor Anton, l'amic anà a complir el sagrat encàrrec; l'escena que es desenrotllà entre ell i donya Pilar fou emocionant; ploraven tots dos com dugues criatures.

Per fi, donya Pilar digué:

—Ai, pobre! I pensar que avui hi ha aquella de Gracia!

La curiositat tentà a l'amic, i volgué conèixer la de Gracia. Mireu si és cas! El senyor Anton no sols restituí els diners, sinó també la parroquia.

TRASTOS AL FOC

—Ens pensavem poder cremar qui sab què, i ens haurem de contentar amb quatre cadires, com cada any.

REBEQUERIA

— Jo en vul més!... Jo en vul més, de vara!..

A CAU D'ORELLA

Escenes noucentistes

Víctor Hugo va preveure an En Xenius: *¡Que peu de temps suffit, pour changer les choses!*—Per a transformar un filòsof en un cridaner amb totes les males costums dels valents que fan parodies de baralles davant de dones, n'hi ha hagut prou amb un minut.

El canvi fou en l'Escola dels Bells Oficis. Acabaven de dir-li que En Miquel Utrillo, l'havia excluit de la llista d'un dinar organitzat en honor d'En Picasso, i va sentir que l'ànima li plorava indignada. ¿Per ventura era ell algún llatzerós amb el qual no's pogués compartir el pa? ¿Constituiria tal volta la seva presència, mala estrugancia? ¿O bé l'animositat de la gent arribava a l'extrem d'eludir la seva presència? Encès encara per la delació, contemplà com entrava l'Utrillo a l'Escola i se dirigia an ell tranquil i cortès.

—Com estàs?

En Xenius li refusà ostensiblement la mà i apretant les dents com un goç li digué:

—Que no t'han donat mai cap bofetada?

L'Utrillo creient amb una broma la seguí.

—Home, no.

—Doncs té.

I En Xenius alçà la mà.

Això succeïa a l'Escola de Bells Oficis i no a la Mina

i era dit i fet pel Secretari de l'Institut d'Estudis i no pas pel «Grabat».

Se va sentir—les senyores ho varen sentir molt bé—un «fill de p...!» i un «m.....n!» i altres interjeccions similars. Al cop d'En Xenius, equivalent a lo que els castellans ne diuen un «papirotazo», es a dir, una bofetada literaria, respongué un cop de bastó de l'Utrillo. La gent corregué, els descompartí i aleshores se presencià un espectacle grotesc. En Xenius, agafat pels amics s'agitava amb les clàssiques gesticulacions dels sainets. La seva adipositat pantejava sostinguda per les llargues cames.—Semblava una granota prenyada—digué un alumne.

Els descompartiren i començaren els comentaris: «Qui havia pegat primer, l'Utrillo o En Xenius?» Les opinions se dividiren, però un eclèctic solucionava la qüestió:

—Es igual. La qüestió és que l'Utrillo a qui no'l pot veure mig Barcelona ha rebut un cop de puny i en Xenius a qui no'l pot veure l'altre mitja Barcelona, rebé un cop de bastó. Doncs, tothom content. Un dia d'alegria per a la ciutat.

En Xenius ha negat hagués pronunciat blasfèmies i paraulotes assegurant que solament digué a l'Utrillo aquest glosari: «Dels aschantis ençà es jurisprudencia que el qui reb una bofetada la torna o s'en va». Una frase. I una tonteria. Perque els aschantis no son una cosa pretèrita i perquè així confessa l'il·lustre filòsof se dedica a aplicar jurisprudencia de taparrabos, feina que no escau gaire a un secretari d'Institut. Ademés, la frase no és gaire honrosa. Dels aschantis ençà, es a dir, dels aschantis an a mí. Es una genealogia que explica perfectament se pugui ésser el primer glosador i el darrer jurispèrit aschanti.

La glorificació d'En Rusiñol

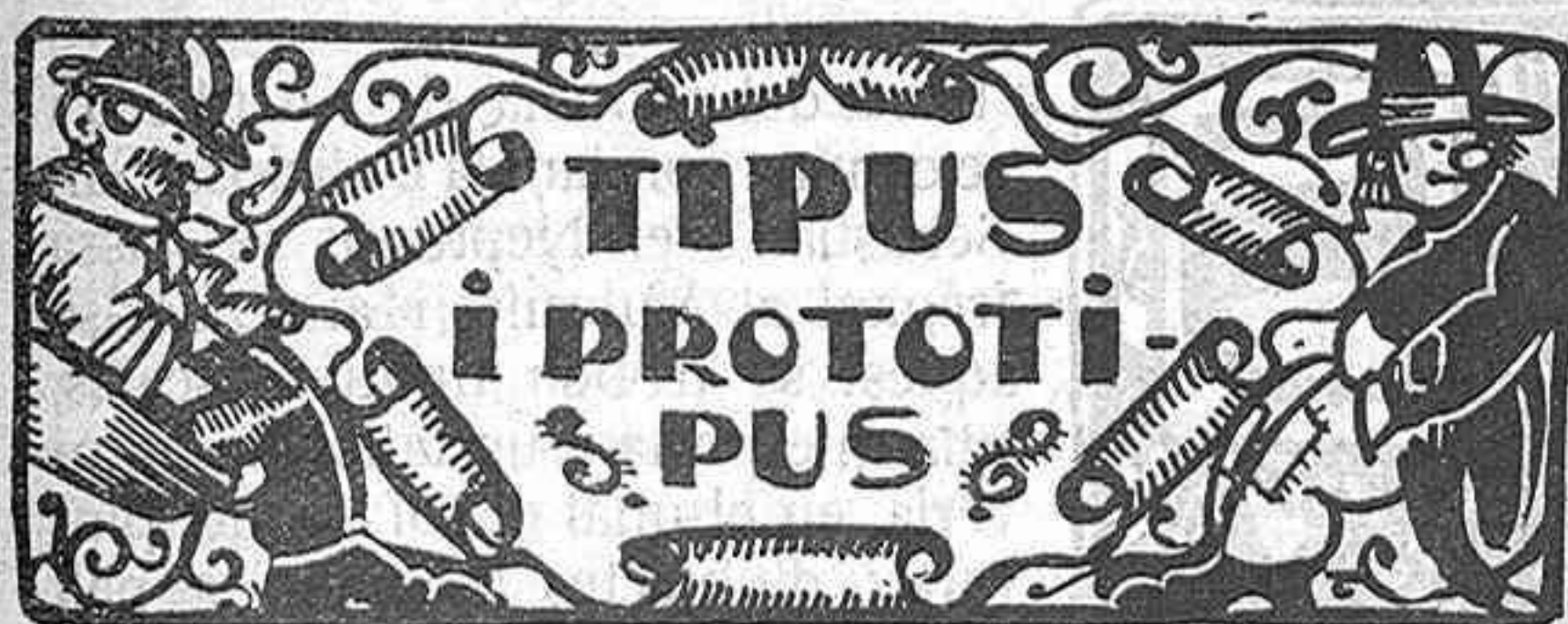
El dilluns el teatre Victoria semblava un ball de trajos sense musica, un carnaval sense careta, un vell quadro de costums sense pintura. En honor d'En Rusiñol, totes les forces vives de Barcelona sortiren en la processó del quart acte. I un, En Camba, se posà una casaca, i En Pellicer un uniforme de marino del Ferrol, i l'Andreu sortí d'americà, i En Moraguetes de capellà, i En Nestor de petrimetre i En Reventós de peça. Si el senyor Esteve torna a la vida s'hauria cregut trobar-se en plena ressurrecció de la carn del barri de Ribera.

Aquella nit, ademés, se feren varis miracles. L'Amadeo Hurtado, torna a fer un acte públic apareixent en l'escenari. Dubtà, s'empenedi, sospesà el pro i el contra i finalment, fent el cor fort, en un minut d'optimisme, se llençà a la processó, on li va anar molt bé, porque a l'Hurtado o el pessimisme, sempre li va bé en la proces-

só. Fou el primer miracle. Però el segon fou veure an En Rusiñol sense barba i jera En Rusiñol! El tercer i més formidable consistí en veure Barcelona al costat d'En Rusiñol, pendonista, an En Lòpez i En Marial, de cordonistes. Compten que totes les unions republicanes i la Solidaritat, no conseguiren juntar an aquets dos homes. Més d'un se fregava els ulls creient en un somni.

Cercàrem an En Samblancat en la processó. ¿Pot-ser aquell capellà? No, que era En Borrás. ¿Pot-ser aquell altre? No, tampoc, que era En Moraguetes. A l'últim topem amb En Samblancat.

—No, jo ni en broma, surto en una processó. Jo m'he llençat a la Muntanya Pelada!

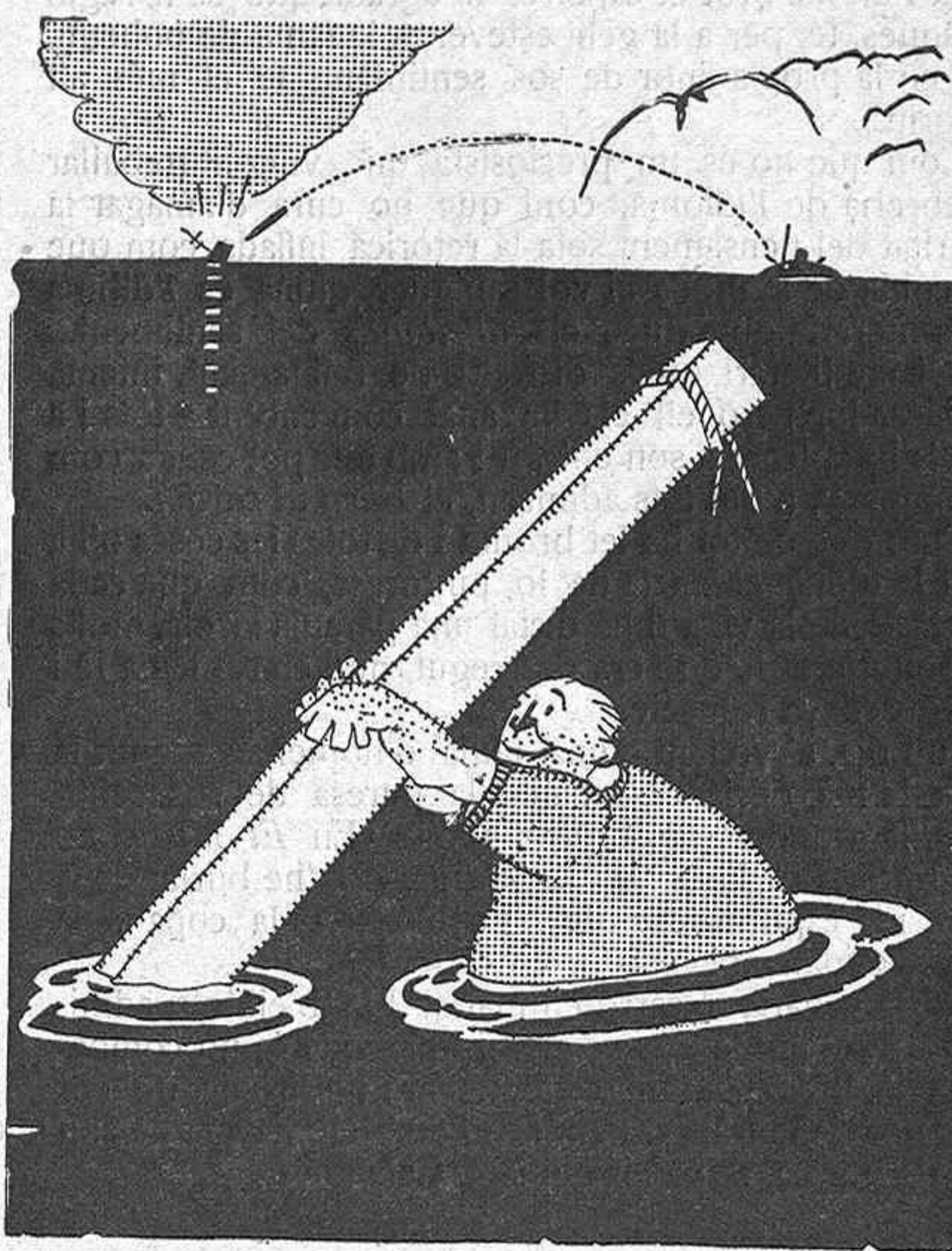
o resa amb ell tot allò de la neu de les canes, de la neu del temps. Les seves canes, els seus cabells blancs, són com una mena, de neus perpèties que no treuen al païssatge, en la puríssima litografia de la Naturalesa, aquella frescor, aquella gracia, aquella tendror de cosa acabada de nàixer. L'hivern del seu cap no ha apagat la primavera del seu cor i és, en la genialitat de la seva vida, una genialitat més del seu humorisme.

Passa pels camins del món en carro. I com que té temps d'aturar-se en tots els paradors i en mig de les carreteres, la llarga visió de les coses que ell contempla, amb ulls plens de curiositat, que és una santa manera d'amor, té temps d'anar-li entrant fins el cor, i fer-hi allí estada mentres ell fa beguda.

Res al món ha sigut hermètic a la seva curiositat. Res en el món ha desdenyat la seva avidesa de conqueridor espiritual, sinó és la regla de tres, el telèfon i la lògica biològica.

De moment no hi ha més que rialles. Un trontollament d'aquella figura esvelta, d'aquell còs sapat que fa que damunt del pit surti de mare el riu patriarcal de la barba romàntica. Però després, i si no passeu de llarg (que no hi passareu, perquè ja vos haurà dolçament empresonat el fil d'or de la seva simpatia), dessota d'aquestes rialles, en el fons d'aquesta trontollada, sana i forta alegria haureu esment de que hi ha una ànima generosa que obra damunt de totes les meravelles del món, les eficacies d'una bondat i d'una intel·ligència que de cada dolor ne sab l'intim sentit. Riu de vegades per a que, en la tècnica d'un clar-obscur de pintor aciençat, totes les revelacions prenguin ses valors positives i perquè en són ànima, oberta a totes les claretats, fins el dolor obre un camí de llum...

Com que no es pentina la barba i duu desnusada la

EL BON PATRIOTA, MENTRES S'OFEGA

— Visca Espanya neutral!

ELS ESTOICS

— Us va tocar el rebre?... Sí que ho sento! ..
— Jo no. Les bofetades donades amb filosofia, s'han de pendre filosòficament.

xalina i un xic brut el capell i li agrada que se li vegin les taques, té, per a la gent estevenca la fama de bohemí, però en la propia finor de sos sentiments té el més alt senyoriu...

Com que no és un preciosista que vulgui treballar l'orfebreria de l'idioma, com que no cura d'amagar la sinceritat del pensament sota la retòrica inflada, com que no's cuida de la moda ni vol sapiguer quina és l'última xalina literaria que duen els *dilettantis* del sentiment... l'estevisme literari que's disfreça de refinament, intentà classificar-lo, però ell els ha anat convencent a tots i a tots els ha aplegat a son entorn i amb tots pot cantar com un company, a qui tots admiren, el *Baca al cardín*.

Com que de tot ha fet broma i de totes les coses n'ha extret la quinta essència de lo pintoresc, com que cada espectacle de la vida li ha dictat una paraula xiroia, molts han pogut creure que era descregut, que en res tenia fè i a res guardava respecte.

I un dia, al voltant d'una taula d'homenatge, amb la copa a la mà, declara ell mateix la puresa de sos sentiments, la grandesa de son cor i diu: «En *El Místic*, no m'he burlat del místic, en *La Mare*, no m'he burlat de la mare», i té espurnes als ulls... i com que té la copa a la mà fa beguda... i bevem-hi.

I altra vegada el carro en marxa. I amb ell tots, admirats d'aquest home excepcional i únic que és un combatent i un humorista, un sentimental i un irònic, un cor gran i una rialla franca. Fent camí amb ell, davant de son carro de poesia, se va aixamplant Catalunya.

OFRENA

Santiago: Per lo molt que voldria dir, amb tot cor i i tota admiració, ofreno a la vostra gloria lo poc que dic. Sentiu com me tremola la veu?...

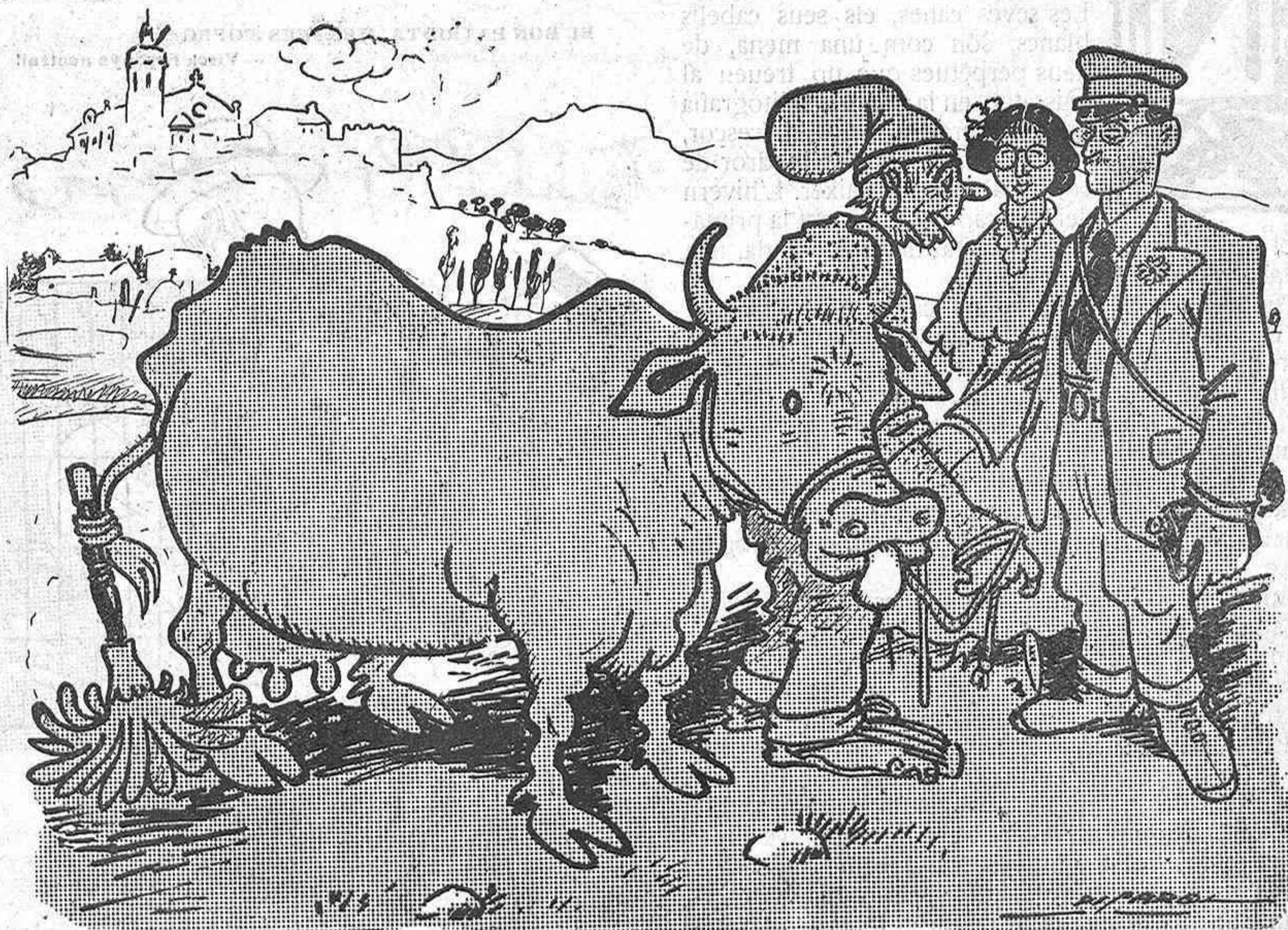
FARFARELLO

E baixa del tramvia de l'Astillerio i se camina vorejant la Deliciosa, San Sebastián i el Neptuno; se passa fregant al Vulcano i al acabar-se aquest se troben dugues escales, una que porta a un taller de tintoreria, en el qual el sol fa de pintura i d'objectes a tenyir la pell de varis subjectes que s'estàn de

panxa al color i de mica en mica se van tornant negres com En Junoy aine!

Per l'altra escala s'arriba a una placeta on hi ha un

ELS PRIMERS FORASTERS

—Què tal?... Està gaire animat el poble?

—Ull molt!... Encara no hem entrat al estiu i ja és tot plè de mosques.

café pels poderosos i una taula d'aigua i anís pels de menys cabals, i d'allí arrenca la carretera aquesta on volem portar-te avui.

A les vores d'ella no hi han arbres, ni herbes, ni vegetals de cap mena com no siguin les canyes dels pacients pescadors. Es una acera molt llarga que porta enlloc, l'únic que podria trobar posada al cap d'avall, seria un enamorat de la mort i de la mar, i que's decidís a casar-se amb totes dugues a l'hora.

Ara, de mar, si que n'hi ha; per una banda la lliure que tant aviat és plana com una bassa d'oli, com s'aixeca esvalotada i juga cobrint-los de blanca escuma; com se torna folla enverinada pel llevat i rabiosa bofeteja les parets d'aquest passeig on som ara, i mulla als imprudents que volen veure-la enfadada. Per l'altra banda hi han les aigües mortes i tranquils del Port.

En comptes de cotxes, tramvies i automòbils, als dos costats del nostre passeig hi passen vapors i goletes, barques de pescadors i barquetes dels socis dels clubs marítims.

En una de les bandes hi ha una mena de vila lacustre que sembla copiada d'un vano japonès i que no és més que una quadrilla de viviers de musclos.

La de l'esquerra, la que com totes les esquerres és dada a la llibertat, allí no se'n fan de musclos, allí se crien congres, allí els nois avençats cacen els crancs reaccionaris, allí és la terra de les *meriendas* fraternals.

Aneu-hi un diumenge a la tarda i veureu cosa bonica, homes, dones i criatures asseguts a sobre els rocs, canten i mengen i beuen. Tot és color i alegria. Això sí, si vos decidiu a anar-hi emporteu-se'n una truita dintre un llonguet i un tall de lluç fregit embolicat amb un paper de barba i una ampolleta de vi, sinó pot-ser tindrieu de demanar un rosegó de pa a algún dels que estan berenant, perquè l'espectacle és d'aquells que obren la gana.

Fot. Merletti

RECORD D'UNA FUNCIO D'HOMENATGE

En Rusiñol, acompanyat del ex diputat don Juli Marial i de l'editor del nostre setmanari don Antoni López, presidint la processó de l'«Auca del senyor Esteve».

GLOSARI

SORT TINDREM DEL VI

Ara que els barcelonins teniem ja coll l'avall aquells deu mil metres cúbics d'aigua de Moncada que tantes suors i tants pams de canyeria ens costa, ara ens surt el batlle dimissionari amb una nova alarmanant que'ns ha deixat més secs que'ls mateixos tubes de la casa Duro-Felguera. (Això del Duro, és tot un símbol.)

Realment, cavallers, la nova no pot ésser més desconsoladora. Sembla que... — agafin-se al tube, estimats llegidors... — sembla que, de resultes d'haver pres malament unes mides, després de col·locats onze mil metres de canyeria, s'han adonat els facultatius que, a causa del escàs desnivell existent entre Moncada i el «repartidor» de Jesús...—Jesús Déu meu!—els esperats deu mil metres cúbics se tornaran quatre mil i que encara aquesta aigua

Entre amigues íntimes:

—Es veritat lo que m'han dit?

—Què t'han dit?

—Que al cap de quatre mesos de ésser casada vas tenir una nena.

—Sí; la Aurora.

—I per què li has posat Aurora?

—Senzillament... perquè va nàixer abans del dia.

—Valga'm l'aiguatl—un cop sigui a Barcelona, no arribarà sinó a l'altura dels primers pisos.

De manera que'ls veïns que no tenim cabals per a viure en primer pis haurem de beure microbis verds i blaus i de tots els colors o tindrem d'anar a la font a preguntar «¿qui és l'últim?» tal com ens vèiem obligats a fer abans de la famosa catarata o vinguda d'aigües que tants milions ens costa.

Ara ja ho saben els veïns aiguaders. A nosaltres no'ns vé de nou la notícia; i tampoc ens desconsolam gaire. Unicament ens surt del cor aqueixa exclamació sincera amb que encapsalem avui la glosa setmanal:

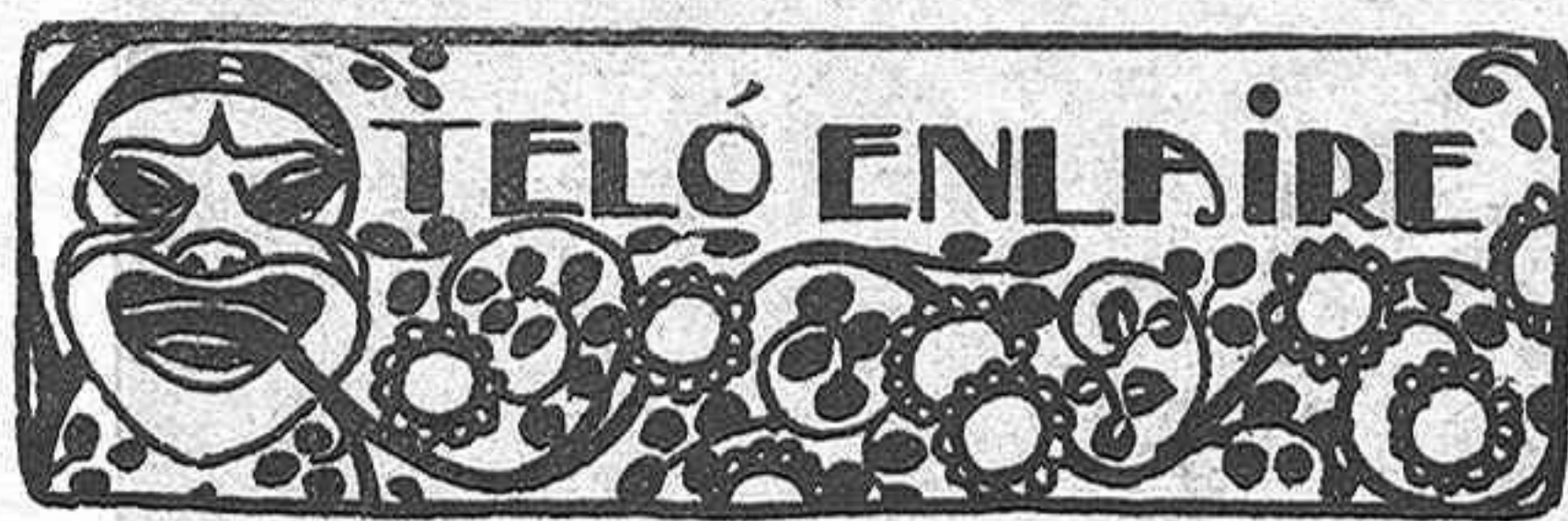
—Aigua de Moncada?... No sé què hi beus!... Sòrt tindrè del vil...

Una solució brindem als aiguaders: No anar a la font. Senzillament, que tots els veïns baixin a cercar l'aigua als senyors del primer pis.

El sistema és una mica anarquista i, de moment, pot dur una pertorbació veïnal, una revolució de classes,... però... què diantre, ara ja hi estem fets amb revolucions.

Un o altre ho arreglarà!...

XARAU

Una veritable frisança sembla que existeix entre els habituals liceistes i entre tots els aimants de la bona música i dels espectacles artístics de gust refinat, per a admirar aqueixos *Balls russos* que s'inauguren demà en el nostre primer teatre líric.

Composen el programa de la funció inaugural, que promet revestir tots els caràcters d'un aconeximent, les obres següents: *Silphides*, de Chopin; *Carnaval*, de Schumann; *Scheherazade*, de Rinski; i *El príncep Igor*, de Borodine.

La «tournée» constarà d'un curt número de funcions, però seran molt variades. La companyia se compèn de 62 danzarines i 10 primeres parts que són les que desenrotllen la mímica de les obres, que's posaran amb una esplendidesa de decorat i de trajes que espertarrà.

Vaja, que no és cas de deixar-nos escapar una ocasió semblant, nosaltres, els barcelonins, que no'n gaudim pas gaire sovint d'espectacles extraordinaris com aquests.

—La colla d'En Martínez Sierra, al «Novedades», va justificant el títol del teatre, donant espectacles variats i canviant sovint el repertori. Ara mateix, en pocs dies, ens ha donat tres obres noves: *La gentil Mariana*, joguina en dos actes, dels senyors Paso i Abati, que fa riure molt, per l'abundància de xistos i situacions còmiques molt ben jogades per la notable actriu Irene Alba i demés companys de fadigues; *Domando la Tarasca*, comedia shakespeariana arreglada amb molt d'acert pel senyor Martínez Sierra, i que ha valgut un altre triomf a la excel·lent artista senyora Caterina Bárcena; i el miracle en un acte dividit en tres quadres *Navidad*, amb música del mestre Turina, molt escaienta, i amb decorat esplèndid dels nostres escenògrafs Alarma i Junyent. Es una nota d'exquisida poesia que's va aplaudir sense reserves.

La mateixa Companyia anunciava per a ahir, dijous, l'estrena de *El sapo enamorado*, pantomima en un acte, d'En Tomás Borrás, amb música del mestre Luna, i amb decorat i figurins de l'artista Zamora.

Al «Romea», no satisfets amb l'èxit, que ha sigut gròs, de

l'astracanada *Los cuatro Robinsones*, obra d'aquelles que s'aguanten dies i dies, han volgut donar una altra novetat, estrenant, el passat dimecres, una comedia en tres actes, *Los caminos de Roma*, de la qual no'ns és permès parlar-ne encara per manca de temps. Prometem fer-ho la vinent setmana.

—Els artistes del «Cómico» s'han fet aplaudir darrerament en dugues produccions noves per a nosaltres: *La mujer de Boliche*, dels senyors de la Puente i Vives; i *El marido de la Engracia*, dels senyors Seca i Barrera, que sembla que han sigut del gust del públic.

—Per a ahir, dijous, estava anunciada l'inauguració de la temporada de Circ-equestre del «Bosque», totalmet reformat. Avui el «Bosque» es presenta ferm i sòlid, la millor sala d'espectacles per a gèneres teatrals d'istiu, amb la aventatge que amb poques hores pot quedar convertida en un teatre com els altres, de mode que, després de les funcions de circ, s'hi donaran representacions d'òpera i de drama, resultant una sala d'immillorables condicions i de gran capacitat.

La Companyia acrobata, còmica i gimnàstica que a hores d'ara hi ha debutat, és de les més notables, selectes i variades que s'hagin vist a Barcelona; i l'Empresa disposa de números sensacionals que ben aviat cridaràn l'atenció dels molts aficionats als espectacles de pista i varietés.

—I acabarem donant compte ràpidament del més gran aconeximent de la setmana: la funció d'homenatge an En Santiago Rusiñol al «Victoria», amb motiu de la cinquantena de *L'auca del senyor Esteve*.

Poden estar ben satisfets, en primer lloc l'homenatjat, doncs la vetlla fou un constant jubileu dedicat al nostre gran artista, i un seguit de demostracions de l'admiració que sent per ell el públic, i de les moltes i fermes simpaties que disfruta entre els estaments de Barcelona, que's vegeren representats en la pintoresca processó del quart acte. Fóra tasca inacabable tenir que descriure aquella brillant comitiva enumerant una a una les moltes personalitats que feren acte de presència amb l'atxa a la mà; direm tant sols que l'homenatge fou digne d'En Rusiñol, de l'obra benèfica, i de «La Puntual». En segon lloc poden estar ben contents la «Casa de Familia» (que ha ingressat la quantitat de pessetes 2,196'20, líquit del benefici de dita funció), l'Empresa, i tots els artistes. Després de la famosa processó es vegeren obligats a parlar En Rusiñol, En Martínez Sierra, la Bárcena i En Borrás.

En resum, una gran nit en que's va fer una bona obra, tot festejant una obra bona.

L. L. L.

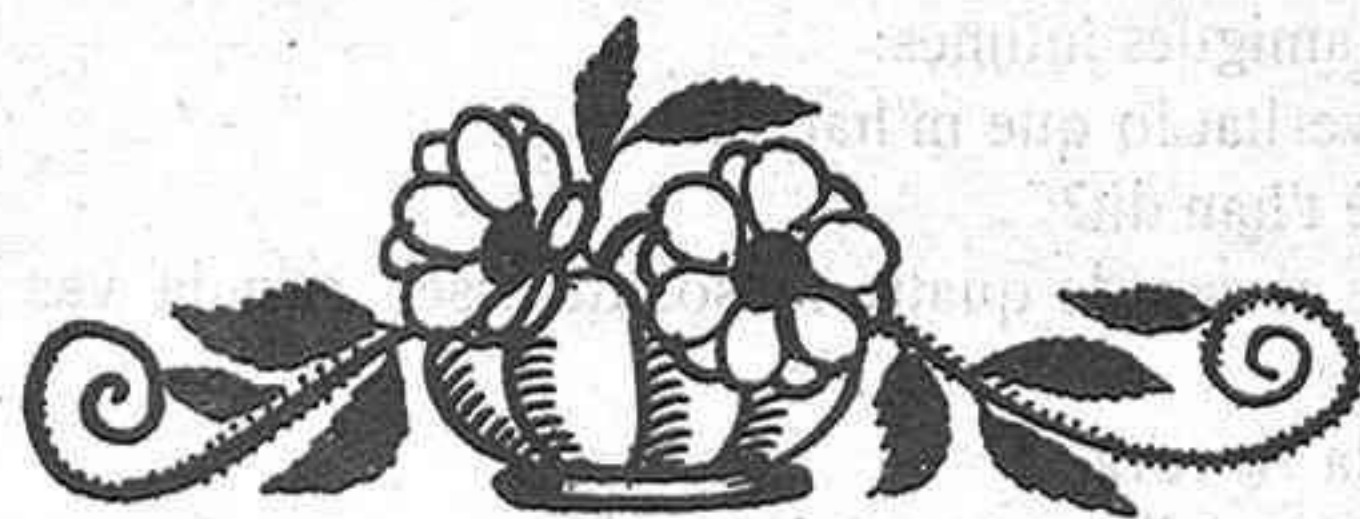
AN EN SANTIAGO RUSIÑOL

EN EL SEU HOMENATGE

Avui que heu repintada La Puntual
que fa goig de mirar, i Barcelona
se sent filla del barri comercial
i al difunt botiguer du la corona;
jo, que só parroquià dels més antics,
uneixo la flor meva
al tribut que us dediquen els amics
per la paternitat del Senyò Esteve.

JOAN ALCOVER

Palma, 17 juny 1917.

UN HOME QUE'S TRANQUILITZA

—Vaja, menos mal... Veig que avisen que han canviat la funció.

Entre Concurs Hípic, Cursa - Autocicles i altres coses grosses per l'istil, estem que no hi veiem de cap ull els *deportíferos* que deia l'Ametlla d'El Poble.

La veritat és que aquestes setmanes no són pas *males setmanes* pels aficionats a la vida *au grand air*. Després de la «Volta a Catalunya» en la que lo més interessant era veure quin cotxe guanyaria per a que la marca del mateix s'acredités i fés bon negoci o bé quins neumàtics portava, pel negoci també, és clar!; ens vé el concurs hípic amb aquell bé de Déu de salts i cabrioles dels cavalls com si fossin al *Circ Eqüestre*, amb els militars de la Junta de Defensa i els ciutadans de la casaca vermella, entre els quals no hi mancarà naturalment! el *sanyó* Plandiura.

LES NOVES QUINTES A ALEMANYA

—Que ets massa menut, dius?... Millor, home, aixís no faràs tan *blanco*.

Les curses de cavalls varen deixar-nos un regust tan grós de l'espectacle, que el Concurs hípic serà enguany més vistós; més popular en el sentit aristocràtic de la paraula. Aixís ho esperem.

I anem al fut-bol. Anem a dir quelcom del partit *Uni-Inter* perdut pel primer, després d'una *panadera* bastant regular i guanyat pel segon com és lògic per lo que queda a primera categoria.

A pesar d'ésser un Club bastant simpàtic (no tots poden dir lo mateix) ha sigut l'*Uni* un pou de desacerts i desorganització ara que ja és a segona lliga i per lo tant no hi ha remei, volem dir que la culpa de tot lo que li passa és dels elements que l'han dirigit. Sempre han tirat a ensorrar-lo. Quan tenien En *Kinké* hagueren pogut fer un bon equip amb sols ajuntar-se amb els vascongats i formar l'*Uni-Atlètic*, després, amb un equip modest, però arregladet, podien pescar un bon lloc en el Campionat si la política que segueixen no hagués sigut totalment contrària als seus interessos. En fi que amb En Puig de Bacardí i En *Papitu* Torrens l'han ficat al pot i lo que és ara ja li poden cantar les absoltes.

Però no parlem de coses tristes.

Mireu, ara's prepara el primer Campionat Espanyol d'auto-cicles: Barcelona-Bilbao-San Sebastián-Barcelona, voleu una cosa més espeterrant.

Aquests cotxets que fa un parell d'anys hagueren fet riure, ara estan demostrant-nos que són el pervindre de la locomocióportiva.

Nada menos que 33 cotxes s'han inscrit per a córrer aquests 1,289 quilòmetres en 5 etapes.

Allà demanin! *Davids, Ideals, Dygs, Nacionals, Espanyes*, en fi lo bò i millor. La marca *David* sola ha inscrit 18 cotxes! Es el *desideratum*.

Allà també l'Armangué i En Custals i En Moré i el Marquès de la Llacuna de *Cameros*, en fi, tota la selecció dels nostres entusiastes de l'art del volant en aquests auto-cicles petits i corredors com una rata.

Salut, nobles *sportmen*. Per a nosaltres no passen els temps ni les penes de la vida. Es tant temptador això de córrer esverats per aquestes carreteres devorant quilòmetres i més quilòmetres fins que el motor ja no pot més i es reventa o s'encén o topa el cotxe amb un arbre i, aleshores, quina una d'emocions per a contar als amics del Club o de la *Penya* en les hores tranquiles de l'aperitiu!

Lo únic que sentim nosaltres és no poguer ésser en el lloc d'aquests xicots. Però en canvi el dia 27 no farem manca a la Granvia, a la sortida, a primera fila d'espectadors.

Paraula!... de periodista.

Hip

ESQUELLOTS

Molt soroll i poques nous.

Els del xarrasco sembla que estan, sinó amansits del tot, bastant domesticats.

Han començat ja les concessions per part del Govern i d'aquí nou mesos tot anirà bé: serà un noi.

—Però ¿i el poble, que sempre resulta *el más ofendido*?... —preguntaran vostès.—El poble pegará o no pegará?

Ah, el poble... sí!...

El poble *pagará*.

¿Qui ho deia que no arribaríem a l'època de les flors i les violes, flors i violes de quincalla simbolitzades en els Jocs florals de barriada?...

VIGILIES DE REVOLUCIÓ

La bona mare.—Només me sabrà greu pels seus fills. Pobrets, ella no hi tenen cap culpa.

Doncs ja hi som.

L'Associació Catalanista de Gràcia i l'Orfeó Gracienc criden als poetes i compositors a un gran torneig pel qual s'ofereixen pessetes i objectes d'art.

Recomanem el cartell als aficionats al pentàgrama i a les ratlles curtes.

I des d'ara ja podem assegurar que seràn més concorreguts els premis dels quartos que els de las estatuetses i els floreros.

Una companyia de vapors demana al nostre Ajuntament una subvenció per a establir una línia de luxe entre Barcelona i Niça.

Noves línies, i de luxe, en els temps que correm?... No troben que és una temeritat? Subvenir per a que els rics, els que poden gastar facin viatgets de recreio ¿no és una injustícia?

Ja està vist que aquí l'únic que s'embarcarà serà l'Ajuntament.

L'Emili Tintorer ha trobat, en un d'aquells articles seus que son un atentat contra l'idioma de Cervantes, que En Martínez Sierra perdé'l temps traduint *Domando la tarasca* i confessa que a ell li agrada més l'obra de Matoses que Shakeaspeare. ¡Bon profit li faci!

Però creguin's, senyor Tintorer: Per la feina que fa a la crítica, val més que s'entorni a la tintoreria.

La «Casa de Família» ha obtingut un bon ingrés amb motiu de la funció del dilluns al Victoria.

¡Aquest Rusiñol, té unes bromes!

¡Com que no creu en res i és tant interessat!

Feia goig de debò, diumenge a la tarde, el Park Güell amb motiu de la «Festa d'infants i de flors» a benefici de la benemèrita *Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana*.

Els variats i interessants números del programa anunciat se desgranaren amb tota regularitat, essent ovacionats tots els artistes que hi prengueren part.

La concurrència sortí molt complascuda, sobre tot la mainada, a qui anava dedicada tan simpàtica festa.

Veritat és que l'esplendidesa del jorn i el lloc pintoresc fóren els principals col·laboradors.

Hi ha gran espectació per a conèixer els *balls russos* que's donaràn al nostre gran Teatre.

Més de seixanta danzarines guapes, que fan tant com més de cent vint pantorrilles... desitjables.

Apa, venerables *guetos* de la peixera del «Liceo».

Ha arribat l'hora de mobilitzar-se.

Un cafre—un cafre germanòfil ben segur—va ratllar quatre quadres de l'Exposició d'Art francès.

El miserable atentat artístic ja estava previst i el teníem per descomptat.

Aquí els únics que no preveuen aqueixes coses són les autoritats.

Sobre tot quan les autoritats són neutralistes *a outrance*.

Entre els carters de Barcelona ha nascut també l'idea de crear una Junta de Defensa.

I volen imitar als militars, redactant tot seguit una llista de demandes que alçaràn a la superioritat.

Demandes dels carters?

Ja poden pensar-se quina serà la primera:

Ascensor gratis i obligatori a totes les cases.

Sembla que el «conato» de pronunciament, o revolució des de dalt, que havem disfruitat aqueixos dies, ha tingut la virtut de ajuntar totes les forces republicanes que, com els lectors sabràn, estaven desperdigades des de fa molts anys.

Arri poc o molt!

«No hay mal que por bien no venga.»

Tots els assistents a la representació de *L'auca del senyor Esteve* en honor d'En Rusiñol, esperaven que'l pendó de la processó, seria portat pel nostre inconmensurable alcalde Rius i Rius, però segurament la comissió organitzadora s'oblidà de convidar-lo, produint una grossa decepció en el públic.

Proposem que a la cent representació, sigui convidat l'alcalde a portar el pendó en desagravi de l'oblit tingut l'altre dia.

NOTES DE CASA

Del «Círculo Liberal» del Districte II rebérem una atenta tarja de convit per al *lunch* que aqueixa entitat celebrà dimecres passat al Saló de Sant Joan.

No l'aprofitàrem perquè no acostumem, però s'agraeix com si... ens hi haguéssim atipat.

— També havem sigut invitats a les festes populars del carrer de Cabanyes.

Moltes mercès.

El nou governador que ja és vell (vui dir que ja l'havíem estrenat) lo primer que feu la primera nit del seu *mando* fou, segons digué la premsa, donar unes voltetes per el barri de Atarazanes. ¿A la nit i pel barri d'Atarazanes?

Ai, Serrallonga! I que ets calavera!

Aquell senyor que's diu don Francisco Montoro, gerent de la «Recaudació de Tributs, S. A.» ha ingressat en la Caixa de Dipòsits la quantitat de dos mil·lions de pessetes a que s'elevan les fiances dels càrregs de Recaudadors d'Hisenda de Girona i Tarragona.

Tira peixet!...

Ja ha arribat el gran Ribé!

En Melquiades Alvarez, respira!

Es comprèn; ell ja veia l'acta en perill i sobretot si anava el *verdisson* Puigdoménech a dirigir les eleccions, que, la veritat sigui dita, en sab un niu. O sinó que ho digui En Torras, l'ex-alcalde de Granollers...

En Puigdoménech és el primer *conqueridor* del Regne: lo mateix fa un vot que una majordona. Es l'*hereu* indiscutible de l'imperi de la grimegia! Per això En Paco Rahola, li diu «el *diococo* de Gracia».

Molt bé, Panxo!

Això de la darrera crisi té a molts desconcertats. An En dos Rius perquè no pot ésser més alcalde; an En Ballbé de Gallart, el rei de les ermilles i Marqués de Minimax perquè se li acaba ésser pare de la Patria; an En Vila no'm maregis perquè el seu «quefe» Rius té les hores comptades; An En Baró i Mas... perquè veu el càrrec diplomàtic a que aspira

CERCANT REFUGI

—Aixís que senti els primers trets vindré a amagar-me a casa vostra. Aquí estaré segur, i de passada... estaré divertit.

en perill; En Pietro Grado Maristanyns perquè no pot *fabricar* més governadors de tercer ordre; En Godó d'Igualada perquè veurà an En González Vilart alcalde i li agafarà un atac de feridura fulminant; an En Quimet Salvatella perquè:

Adios Granada

Granada mía!!!

Pobre gent! Ells que, descartat En Romanones, encara confiaven amb En García Prieto, l'Alba, En Villanueva, i en últim cas, que carai, amb el *niño* Mir i Rosell el «fenómeno liberal» que ja li ofereixen, també, «huemenajes puepulares» de sis ralets, sense propina...

Llegim:

«El señor Rius ha recibido un telegrama del ministro de la Gobernación rogándole continúe al frente...»

Al *frente*?

Al *frente* de les trinxeres, vol dir?... O al *frente* de les processons?

El manifest.

La manifestació.

El manifestat.

Juntas de Defensa arreu i per a tot.

Les esquerres que s'uneixen.

En Lerroux, En Melquiades i l'Iglesies fan un directori.

Tot Espanya fa junta.

I en una casa que tots coneixem per fòra una família també fa junta.

I el més autoritzat de tots els membres que la componen, diu tot movent el cap:

—Nois, *La Puntual* trontolla!

En Rusiñol se retallà la barba per a fer de pendonista en la funció en honor seu, amb la 50.ª representació de *L'Auca del senyor Esteve*.

Ja sabem d'algún autor que s'està frisant per a poguer dir la vineta temporada després de l'estrena d'una obra seva, al seu barber: «Demà m'afeitaràs.» Però, ai! no sempre pot un deixar-se la barba cinquanta dies.

Quan en la representació d'homenatge de *L'Auca del senyor Esteve* anà desfilant la processó amb aquell ordre, aquella solemnitat i aquella simetria, al passar la bandera principal, se sentí a la galeria una veu de nena (de Gracia? de la Barceloneta?) que deia:

—¡Ai, ai! Mama, no la duu l'alcalde!

Ha mort en nostra ciutat el capdill dels catalanistes intransigents, memorable president de l'«Unió Catalanista», doctor Martí Julià.

Sense temps de fer de la seva vida un esboç, vagi nostre condol, per la mort d'un dels homes que han conservat més pur l'ideal catalanista, s'actuació a voltes podrà haver estat discutida, però mai ha pecat de tèrbola i sempre ha posat per damunt de tot el nom de Catalunya.

Quan la Solidaritat Catalana, van oferir-li una acta de diputat a Corts, que tenia més guanyada que ningú, i donant un exemple, insòlit en nostres temps, no va volguer-la, preferint continuar de president de la seva «Unió Catalanista».

Descansi en pau aquest gran català, espill d'homes austers i model de catalans honrats.

De la secció de *sucesos* de un diari.

«Ayer fué detenido en la calle de X... un individuo que llevaba una manta, cuya posesión no supo explicar.»

Naturalment...

LES REFERENCIES

— I per a qui és aquesta informació que'm demana?
 — Per a un senyor de Espanya, que té molt interès en saber
 el bò que s'hi dona.

Amb aquesta calor que comença a fer... qui s'ho explica que un home vagi carregat amb una mantalla...

L'altre dia vingueren a les mans l'Ors i l'Utrillo. Es a dir: vingueren, l'Ors hauria volgut que aixís passes però l'Utrillo, que, fet i fet, entre'ls dos i posats a tenir *posse* és el que te més *trastienda* (rebotiga de serenitat de la que l'Ors, de tant predicar-ne, ha quasi perdut les existències) no li donà per la banda i un cop marcada la garrotada... *miró al soslayo, fuese... y no hubo nada.*

Es a dir: hi hagué uns quants epítets i l'edificació natural dels deixebles de l'Escola dels Bells oficis que ja tenen una nova càtedra on esmerar la bona voluntat de ses inclinacions: *La serenitat considerada com un bell ofici i com un mal negoci.* De la càtedra ja poden suposar qui se'n encarregarà.

Segons datos facilitats a la premsa per l'Administració de la «Caixa d'Estalvis» ara com ara pugen més els *reintegros* que les imposicions.

Això és un símptoma fatal.

Vol dir que'ls nostres obrers i petits menestrals no poden exercir de *Senyors Esteves* encara que vulguin.

Conseqüències dels temps neutralistes que disfrutem; i conseqüències de la puja del bacallà.

Aquell senyor catalanòfob que's diu Antoni Royo Villanova ha anunciat la seva visita a Barcelona, on té de donar una conferència.

Diu que arribarà el dia primer de juliol en el tren del matí. Ens ho deu anunciar per a que l'anem a rebre. Ja hi anirem, no s'espanti. I aixís que baixi del tren, pet de *Segadors!*

Un compositor que es diu Bosch, com qualsevol betes i fils, ha escrit una *Marcha triunfal* dedicada an En Manelet Rius i Rius.

Quin bromista n'hi deu haver d'aquest *mano!*...

I quina malastrugancia que deuen dur les seves solfes!... Perquè mireu que... *Marcha triunfal* i anar-se'n de clatell, ha sigut una mateixa cosa.

Diàleg ràpid entre una parella de enamorats:

Ella.—Que'n som de besties!...

Ell.—Ja veuràs, noia... ¿No seria millor que parlessis en singular?...

Ella.—Tens raó... Que n'ets de bestia!

Antoni López, editor — Rambla del Mltg, núm. 20

Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
 BARCELONA

OBRA NOVA

OBRA NOVA

Juli Vallmitjana

De la raça que's perd

Un tom

Pessetes 3

Ortografia Catalana

segons el sistema adoptat per

L'Institut d'Estudis Catalans

(Accentuació gràfica i ortografia de lletres)

Un follet de 24 planes

0'25 pessetes

L'auca del senyor Esteve

d'En SANTIAGO RUSIÑOL

Edició popular

Preu: UNA pesseta

ARGUMENT de

L'AUCA DEL SENYOR ESTEVE

amb el retrat de l'autor

PREU: 15 CÉNTIMS

L'AUCA DEL SENYOR ESTEVE

24 redolins dibuixats per En Ramon Casas

PREU: 10 CÉNTIMS

L'auca del senyor Esteve

Comedia en cinc actes d'En SANTIAGO RUSIÑOL

Preu: UNA pesseta

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos, si no's remet, ademés, un ral per a certificat. Als corresponents se'ls otorguen rebaixes.

Parque de Barcelona

NOVES ATRACCIONS
DE GRAN ACCEPTACIÓ

Elegant centre de recreacions

Totes les nits, concerts
per la Banda Martinense

Gran Cassino · Esmerat servei de Cafè-Restaurant · Coberts de 5 a 7 ptes. · Balls moderns de Saló

Agua oxigenada neutra "FORET"

ANTISEPSIA, HIGIENE, DESINFECCIÓ :: DENTRIFIC ÚNIC VERITAT

REBUTGEU LES IMITACIONS DE L'AMPOLLA I LES QUE NO TINGUIN EL PRECINTE DE GARANTIA

ARTRITISMO · REUMA · GOTA PIPERAZINA D.^R. GRAU

Instituto Electroterapéutico

Ronda Universidad, 20, pral.
(junto a la Plaza de Cataluña)
TELÉFONO 4210

DIRECTOR: DR. J. MESTRE SANCHO

Las diferentes instalaciones con que cuenta este Instituto, contienen todos cuantos aparatos existen en los grandes sanatorios europeos, más algunos otros que única y exclusivamente posee este Instituto, por haber sido inventados y patentados por su Director. Gracias a ellos y a la técnica especial que empleamos para su aplicación, cada día es mayor el éxito obtenido en la curación de los diferentes estados patológicos, por crónicos y rebeldes que ellos sean

APLICACIÓN DE CORRIENTES

para el tratamiento de: BRONQUITIS aguda y crónica, ASMA, TUBERCULOSIS, PARÁLISIS, APOPLEGÍA, CIÁTICA, NEURALGIAS, JAQUECA, HISTERISMO, EPILEPSIA, NEURASTENIA, ARTERIO-CLOROSIS, HIPERTENSIÓN, ULCERAS, VARIOSAS, DISPEPSIA, DILATACIÓN de ESTÓMAGO, ESTREÑIMIENTO, HEMORROIDES, REUMATISMO, agudo y crónico, GOTA, DIABETES, ESCROFULISMO, ANEMIA, ENFERMEDADES de la PIEL y GÉNITO URINARIAS, etc., etc.

NUEVO TRATAMIENTO PREVENTIVO Y CURATIVO DE LA TUBERCULOSIS

APARATO PARA LA RADIOGRAFÍA INSTANTÁNEA

TRATAMIENTO de la OBESIDAD, especial de este Instituto, ÚNICO DE RESULTADOS POSITIVOS

HORAS DE CONSULTA: DE 3 A 8 TARDE • DÍAS FESTIVOS: DE 11 A 1

El millor remei per a curar el
ESTRENYIMENT CRONIC

I evitar les seves fatals conseqüències és el

LAXOL AMARGOS

Preciós regulador de les funcions gastro-intestinals
Purgant vegetal suau-Laxant perfecte-Depuratiu sens rival
27 anys de gran èxit. - Proveu-lo i vos en convenceu
De venda en les principals farmacies

El mejor disolvente de los uratos
Asepsia de las vías urinarias
Cóllicos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA
LAMBIOTTE HERMANOS
a los señores médicos
Agte. gen.: S. NAVARRO
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

PÍDASE
folleto expli-
cativo. Muestras
a los señores médicos

CAÇADORS!

CAÇADORS!

Les millors espadenyes més ben
construïdes, sòlides i còmodes,
per a caça, camp i tennis, són
les que fabrica la casa

BORNAS

Hospital, 24, ent. - Barcelona

Vendes al engròs i a la menuda
EXPEDICIONS A PROVINÇIES

GUILLERMO PATTBERG

Importador de Maquinaria de toda
clase, Hierro, etc.: Fabricante
de Guarniciones para Oardas

Teléfono 634 - Direc. tel.: Pattberg
Cortes, 649, ent.º BARCELONA

PÍDASE EN TODAS PARTES

**LICOR BREA
MÚNERA**

CONTRA

-CATARROS
-TOSES-BRONQUITIS
-EXPECTORACIONES
-ASMA Y DEMAS AFECCIONES DEL
-APARATO RESPIRATORIO

LABORATORIO MÚNERA
CASA FUNDADA EN 1875
BARCELONA

GRAN TEATRE DEL LICEO

Principals figures i escenes mímiques dels celebrats Balls Russos.